

SAHABENİN
YERİ-4

Bismillahirrahmanirrahim.

Elhamdülillahi Rabb'il âlemin. Vessalatu vesselamu alâ Resûlina Muhammedin ve alâ âlihi ve sahbihi ecmaîn.

Hadisi anlamak ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi tanımak için ashâbı kiramı -Allah onlardan razı olsun- ve ashâbı kiramın talebelerini, onlardan sonra talebe olanları bir yere oturtmak zorundayız.

Bugün çok sevgili bir peygamberden söz etmek, hiç tereddüt etmeyeceğimiz bir Kur'an'dan söz etmek, ancak Kur'an'ı ve Kur'an'ın yorumu olan hadisleri bize ulaştıranları bilmek ile mümkündür. Kur'an'ın meçhulden gelmiş bir kargo gibi gelmesi başka şey bize şu şu karakterlerle ilimle meşgul olmuş insanlardan gelmesi başka şey. Cahil veya avamdan diye bir isim kullanalım insanın, Kur'an-ı Kerim'i ve onun tefsiri olan hadis-şerifleri Allah gökten indirdi diye bilmesinde bir sakınca yok ama bilginin çoluk çocuğun elinde, bilgisayarda istenildiği gibi kullanıldığı bir zamanda biz ashâbı kiramı, ashâbın talebelerini, onların talebelerini bilmek zorundayız. Aksi takdirde sadece tek bir örnek olarak zikredeyim; Kur'an-ı Kerim'in farklı kıraatlerle okunmasının nedenini bile kimseye anlatamayız. "Neden Kur'an-ı Kerim bir hafız tarafından şu şekilde okunuyor aynı hafız biraz sonra başka türlü okuyor? Bu aynı Kur'an mı? Kim bunu icat etti?" sorusuna bile cevap bulamayız. Diploma elde etmek daha sonrada Diyanet'te bir görev yapmak için ilim öğrenenlerle biraz sonra zikredeceğimiz özelliklerden dolayı kendisini Uhud Savaşı gibi kutsal bir savaş bildiği ilme feda edenler arasındaki farkı tanımak zorundayız.

Âlim kelimesi bizde bir manayı gösteriyor; ashâbı kiramda, onlardan sonraki ve onlardan sonraki nesillerde başka manayı gösteriyor. Biz hadis-i şeriflerin ne manaya geldiğini mesela; Buhari'den, İbn-i Mace'den bir hadis-i şerifi okuduğumuzda, "He Resûlullah şöyle buyuruyormuş." deme zevkini yakalamak ya da mutmain bir kalple hadis dinlemek için önce bize ulaşım sistemini çözmemiz lazım. Elhamdülillah, bu Ümmet'e mahsus olmak üzere başka hiçbir ümmetin henüz ulaşamadığı bir daha da ulaşması mümkün olmayan bir bilgi ulaştırma ağı var bu Ümmet'te. Kim kimden duymuş, nasıl duymuş, nerden duymuş belgelenmiş sözler olarak hem Kur'an'ımız hem de hadis-i şerifler bize ulaşmıştır.

Burada kardeşlerim, en önemli fark ashâbı kiramın farkıdır bunu önceki derslerimizde konuştuk. Ama bu fark sadece ashâbı kirama mahsus değildir. Ashâbı kiramın talebelerinde de onlar kadar olmasa da belli bir ciddiyet vardır. Evet, ashâbı kiramın kalitesinde değil ama sonraki nesillerin düşüklüğünde de değil. Mesela; Ahmed bin Hanbel iki yüz kırklı yıllarda vefat etti. Yani Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden sonra yaklaşık olarak iki yüz sene irili ufaklı rakamlarla yaşadılar. Ahmed bin Hanbel'e bilgi ulaşınca kadarki ilim silsilesi daha sonra onun talebesi olan Buhari'ye bilgi ulaşınca kadarki silsileyi çok iyi bilmemiz lazım.

Birinci, ikinci ve üçüncü asır yani bugün bize işte açıp da kitabı "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki işte Buhari'nin şu hadisi, Müslim'in şu hadisi, İbn-i Mace'nin şu hadisi" diye naklettiğimiz zaman bu bilgilerin nasıl ulaştığına dair bu dokümanların nasıl bize kadar veya o döneme kadar ulaştığına dair bilgileri çok ince ayrıntılarıyla bilmemiz gerekiyor. Bunun için bu dersimizi ashâbı kiramın, onların talebelerinin, onların talebelerinin hangi mantıkla hadis dinlediklerine, hangi mantıkla hadis aktardıklarına yani "Resûlullah dedi ki" sözünün onlarda ne manaya geldiğine işaret

eden ipuçlarını yakalamak istiyoruz. Tekrar ediyorum; bugün biz “Resûlullah dedi ki” sözünden ne anlıyoruz? Kur’an’dan sonraki sözlerden bir söz söylenecek anlıyoruz. Ama bu sözünü ettiğim nesil birinci, ikinci, üçüncü asrın nesli “Resûlullah dedi ki” sözünden sonra can, kalp, beyin insanın bir numaralı hayati değeri neyse ondan ne anlıyorsa onu anladılar. “Resûlullah dedi ki” sözü için yaptıkları fedakârlıklar, “Resûlullah dedi ki” sözü için ortaya koydukları canları, servetlerini burada tablolar halinde inşallah konuşacağız. Göreceğiz ki önlerinde saygı ile eğilinmesi gereken muhteşem bir iş yaptılar, Allah onlardan razı olsun.

Burada kardeşler, gerek Ashabı kiram ve gerek onların talebeleri, onların talebeleri özellikle Resûlullah sallahu aleyhi ve sellem’in iki sözünden yola çıktılar. Bu iki söz şimdi bize de söylenmiştir onlara da söylendi. Fakat onlar bu sözü hava, su gibi algıladılar. Buhari’nin 1741. hadis-i şerifi, Müslim’in de 1679. hadis-i şerifi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in Veda Haccı’nda, Veda Hutbesi olarak bildiğimiz konuşmasından bir bölümdür. Oradaki sözünde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki: *فَالْيَبْلُغُ الشَّاهِدُ الْغَائِبِ فَرَبِّ مُبَلِّغٍ أَوْعَى مِنْ سَامِعٍ* “Sizin dinleyenleriniz burada bulunmayanlara bu sözü ulaştırın belki bu sözü duyanlar buradakilerden daha iyi iş yaparlar, daha iyi anlarlar.”

Buradan iki mesaj çıkıyor. Birincisi; kim Resûlullah bilgisine ulaşırsa aleyhisselatu vesselam onu taşımak ile yükümlüdür. Bilgi stokçuluğu yoktur bu Ümmet’te. Resûlullah aleyhisselatu vesselamdan duyduysan Kur’an bildiysen, bilmeyene taşıyacaksın. Doğal öğretmen ashabı kiram. Öğretmenlik sertifikasını Veda Haccı’nda Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den aldılar. Bir daha hususi öğretmenlik belgesi almaları gerekmedi. “Müslüman mısın?” “Evet.” “Bir hadis biliyor musun?” “Evet.” “Hocasin, ulaştır.” Bir şey mezunu olmak sonraların icadı. Nitekim bu din bize bu heyecan ile geldi.

Ebu Hanife de toplandığı zaman bir, iki, üç bilgiler müçtehit Ebu Hanife’yi ortaya çıkardı. Ebu Hanife’nin hocaları incelendiğinde işte bir büyük hocası Hammad hariç incelendiğinde çoğu Ebu Hanife kadar müçtehit hoca değildi. Tıpkı ne gibi biliyor musunuz? Yağı buradan almış, unu oradan almış, sebzeyi oradan almış, yakıtı buradan toplamış tencereyi züccaciye’den almış yemeği yapmış bir aşçı düşünün. O yemeğin sultanı ama yağı veren, sebze veren, ateş veren başka yerler. Fakat usta o. Ebu Hanife’de rahmetullahi aleyh ve emsali tabi Ebu Hanife’yi simge isim olarak kullanıyorum. Tek isim olarak hâşâ kullanmıyorum. İctihadın, müçtehitliğin örneği olarak kullanıyorum. Ebu Hanife’de aşçılık var, aşçı dükkânından müthiş ziyafetler çıkmış. Ama bunları yirmi hadis bilen filan hocadan almış, altmış hadis bilen filanca hocadan, on iki hadis bilen filancadan. Birisi tek bir hadis biliyor başka bir şey bilmiyor mesela; o tuz. Farklı farklı yerlerden topladığı şeylerle bize büyük bir sofraya çıkartmış. Bu Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabını mobil hocalar olarak yetiştirmesinden kaynaklanıyor. Her biri mobil hoca. Bir mezunlukları yok. Mesela; Cabir radiyallahu anh ashabın müçtehitlerinden değil ama hac ibadeti ondan alınmış. Fitneye karşı neler yapılacağı konusunda iki uzman sahabe var; Huzeife ve Ebu Zer radiyallahu anhuma. Bu ikisi bu konularda uzmanlaşmışlar. Bildikleri hadislerin toplamı iki yüz tane değil. Ama Ümmeti Muhammed’in dertli zamanlarda nasıl yaşayacakları onlardan çözülüyor. Ebu Hanife onu, onu, onu toplamış bize mükemmel bir lokanta kurmuş. Allah hepsinden razı olsun.

Demek ki *فَالْيَبْلُغُ الشَّاهِدُ الْغَائِبِ* “burada olan olmayana duyursun” sözünü bir defa görev olarak telakki ettiler. Bizimle ayırdıkları sokak burasıdır. Bize Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “namaz kılın” dedi “Allahuekber” dedik. Onlara “namaz kılın” dedi, “Allahuekber deyip namaza durdular”. Onlara: “bunu benden duyan duymayana anlatsın” dedi. Namaz kılmak gibi görev kabul ettiler bunu.

“Resûlullah anlatın” dedi. Bir hadis için -daha sonra örneklerini göreceğiz harita üstünden göstereceğim nereden nereye kadar gittiklerini.- bir cümle duymak için kilometrelerce yol gittiler. Aynı söz bize de söylendi biz hocalara havale ettik: “hoca öğretsin” dedik. Hatta bir afet olarak zikrediyorum; en küçük konu kabul ettiğimiz taharetten teyemmüme kadar çocukların bilmesi gereken zaruriyatı diniye derslerini bile anne-baba olarak “hoca anlatacak” diye düşündük. Hâlbuki Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem mobil Müslümanlık istiyordu. Herkes hoca, her yer hocalık işi, herkes dininin hocası. Cennete girerken kimse “hocalar girsın, yer kalırsa biz de gireriz” demeyecek. Allah’ın rahmetine geldiğinde herkes herkesten önce ben olayım bu rahmette ama dini anlatmak, kendi doğurduğun çocuğa anlatmaya gelince ashâbı kiram “bu benim görevim çünkü ben bir söz biliyorum Resûlullah’tan” diyor. Aslında başka söz de bilmiyor onu biliyor. Bildiğinin hocası kabul ediyor kendisini ama bakıyoruz ki bizim neslimizde maalesef hocalar havale, hoca ne kadar yaparsa. İşte ashâbı kiramın farkı.

İkinci nokta; hadis-i şerif esasen bugün bizim üzerinde yüzlerce seminer yapıp, beyin yormamız gereken bir müjde veriyor. Ashâbı kiramdan sonra bu yollar tıkalı mı acaba? Yani “bu dinin hizmetini yapma şerefi Ebu Hureyre’ye mahsus bir şerefti ne mutlu ona” mı demeli yoksa ben her gün Ebu Hureyre adayı olarak sabahleyin kalkıyorum, akşam yattığımda da hiç de Ebu Hureyre’lik yapamadan yatıyorum acaba böyle mi?

Hadisin ikinci bölümü ne diyor? **قَرَّبَ مُبَلِّغُ أَوْعَى مِنْ سَامِعٍ**. “Nice kendisine sonradan bilgi ulaşan şu anda burada beni dinleyenden daha iyi olabilir”. İşte Ebu Hanife odur! Sahabi ile Ebu Hanife’yi kıyas etmek, ölü ile diriye kıyas etmek kadar batıl bir şey olur. Ama sahâbi içerisinde Ebu Hanife kadar ilmi ve içtihadı olan yüz kişi yoktu. İmam Malik kadar ilmi olan sahâbi sayısı elli tane yoktur. Nerede ise yüz binde üç, dört oranında Malik bin Enes. Ahmed bin Hanbel kadar hadis bilen Ebu Hureyre yoktur. Ebu Hureyre’de, Ahmed bin Hanbel kadar hadis bilmiyordu. Şu hadisin mucizeliği budur işte. Üç, beş hadis bilenler, on binlerce hadis bilen yetiştirdi. **قَرَّبَ مُبَلِّغُ أَوْعَى** Nice kendisine sonradan din öğretilenler **أَوْعَى** şu dinleyenlerden daha şuurlu, daha kapsayıcı olurlar. Allah hepsinden razı olsun. Ashâbı kiramın az bileni de, çok bileni de mobil hocalık yapıp kendilerini dinin en doğal hocaları olarak düğün, cenaze yemek içmek her ne gördülerse hayat nerede ise onlar orada hoca kabul ettiler kendilerini, böyle yaşadılar. Sonraki nesil de bunu çok iyi uyguladı, ondan sonraki nesil de ondan sonraki nesil de. Hicretin dördüncü asrından itibaren de maalesef bir duraklama ve geriye yuvarlanış dönemi başladı. Hasbunallahu ve ni’mel vekil. Ama bu **فَالْيُبَلِّغُ الشَّاهِدُ الْغَائِبِ** hadisi bugün bana da söyleniyor.

Benim Ebu Hureyre’den daha iyi hadis konusunda bilgi sahibi olmamın yolunu açıyor bu. Bu ne kadar gerçekleşebilir? Beyazla kara ne kadar birbirine benzer ayrı bir konu, bu kapıyı açık bırakmıştır. Kıyamete kadar bu kapı herkes için açıktır. Yani ashâbı kiram giderken kapıları kilitleyip gitmediler. Açık kapı bırakıp gittiler. Çünkü Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz sizden sonra gelenler sizden iyi anlayabilir bu işi diye onları ikaz etti. Onlar da bu ikaza teslim oldular zaten bir sıkıntı yok. Dert din olunca din ne kadar iyi anlaşılırsa sahâbi, o kadar mutlu olacak demektir.

İkinci hadis-i şerif. Dedik ki iki hadis ashâbı kiramın adeta lokomotifidir. Yani bu iki hadis-i şerif ashâbı kiramı doğal görevliler haline getirmiştir. Ebu Davud’da 3666. rakamlı hadis-i şerif, Tirmizi’de 2656. hadis, İbni Mace’de 232. hadis-i şeriftir. Zeyd bin Sabit radiyallahu anı ashâbın âlimlerinden diyor ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle buyururken işittim: **نُصِّرَ اللَّهُ إِمْرًا سَمِعَ مِنَّا حَدِيثًا**

فَحَفِظْهُوَاحْتَى يُبْلَغُهُ قُرْبَ حَامِلٍ فِيهِ إِلَّا مَنْ هُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ وَرَبِّ حَامِلٍ فِيهِ لَيْسَ. Bir mucize daha bu hadis-i şeriftir. Zeyd bin Sabit radiyallahu anh ne buyuruyor: “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: “Kim benden bir hadis duyar ve onu başkasına ulaştırıncaya kadar muhafaza ederse” cümle çok önemli نَصْرٌ

“Kim benden bir hadis duyar, onu da o hadisi başkasına ulaştırıncaya kadar muhafaza ederse.” Demek ki son nokta ne olacak? Sen de hadis-i şerifi birisine ulaştıracaksın. Riyazü’s Salihin dersine gidip kurtulmak yok. Gidiyorsun hadis okuyorsun, öğreniyorsun gaye; sen de bir kişiye öğretiyorsun. Sen de Riyazü’s Salihin hocası olursun, mobil hoca. Bildiğin kadarının hocası oluyorsun. Kim bunu yaparsa Allah onun yüzünü güldürsün. “Peygamber duası.” Biz olsak “âmin” deriz, diyoruz da. Ama ashabi kiram âmin demediler, yollara düştüler. Çünkü üç hadis biliyor onu söyleyecek. Abdest biliyor, abdesti tarif edecek. Zekât biliyor, zekâtı tarif edecek. Sure biliyor, Kur’an’dan bir sure öğretecek. Bu emir ashabi kiramı lokomotif hale getirdi. Çöllere, vadilere yalın ayak ilim yolunda yürüyüp çıkmalarının sebebi olan iki hadisten birisi budur.

Sonra hadis-i şerif, bir önceki hadisin ikinci bölümündeki gibi büyük bir mucizeye işaret ediyor. Bu mucizeyi Ebu Hanife ile örneklendirdim. Ebu Hanife’ye de gerek yok. Yaşadığınız asırdaki bildiğiniz büyük hoca efendilere bakın. On âlim hoca efendinin hayatını inceleyin. Çoğunun hocasından daha âlim olduğunu göreceksiniz. Hatta bugün peşinden gidilen, kendisinden ilim öğrenilen, hoca efendilerin Kur’an okumalarını, hafız olmalarını inceleyin. İlk erbain hadis okudukları günleri inceleyin, onları okutanları sıradan insanlar olduğunu hoca filan bile olmadıklarını göreceksiniz. Ama muhteşem bir âlim, Kur’an müfessiri onu Kur’an ile buluşturan müfessir değil tefsir okuyacak biri bile değil. Köyde bir hacı amca. Kur’an’ı Kerim öğretmiş, kendisinde ilim yok ama bir âlimin şifresi olmuş, âlimin kapısını açmış. Ondan sonra da o âlim on binlerce insana Allah’ın kitabını ulaştırmış, bütün sevaplar ona yazılıyor. Ona da yazılıyor, ona da.

Mesela; benim hocam vardı âmâ idi, müfessirdi Allah rahmet eylesin. Ben ona: “Kimden öğrendin?” dedim: “çok fakirlik vardı beni gönderemediler” dedi. “Hocam nereden tefsir öğrendin?” dedim. “Annemden” dedi. “Annen hoca mıydı?” dedim. “Yok iyi Kur’an okurdu” dedi. “Dedim nasıl sana hafızlık yaptırdı?” “Yahu dedi bana hafızlık yaptırdı sonra Kahire’ye gittim, Kahire’de hep yanlış buldu âlimler benim okuyuşumda” dedi. Elliye yakın ğalet deriz biz hafızlık lisanında yanlış şeyler ezberletmiş annesi, okuyamıyor ki kadın kendisi de. Sadece çocuğunun başında durmuş. Ama altı yaşında hafız yapmış onu. “On iki yaşında Kahire’ye gittim. Ezher lisesine gireceğim dedi hafızlığım yanlış dediler bana bir ayda düzelttim” dedi. Yani bir ayda annesinin yanlışlarını düzeltmiş. E keşke her anne böyle yanlış Kur’an öğretse çocuğuna. İşte bu hadis-i şerifin mucize olduğunu gösteriyor. Kimin ne kadar büyük yetiştireceği belli değil. Bir elmanın çekirdeği insanın dışının arasına kaçınca kürdansız çıkmıyor. Ama toprağa attığın zaman onu elli tane insandan daha büyük bir ağaç haline geliyor. İlim bu, hadis-i şerif buna işaret ediyor. Ebu Hureyre’nin bildiği hadisin en az otuz katını biliyor Ahmed bin Hanbel ama Ebu Hureyre, Ahmed bin Hanbel’i ne kadar bilirse bilsin Ebu Hureyre onları stokluyor. Kıyamete kadar “Resûlullah dedi ki” dendikçe sallallahu aleyhi ve sellem, Ebu Hureyre’ye yazılıyor bunlar veya başka bir kişiye.

Bunun için bu Ebu Davud’da rivayet edilen hadisin muhteşem bir dipnotu var: “قُرْبَ حَامِلٍ فِيهِ إِلَّا مَنْ هُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ. “Nice fıkıh bilen kendinden daha iyi bileni yetiştirir.” Allahuekber! Allahuekber! Hocamda ben ne bunu gördüm -doğru dürüst Kur’an dinleyemeyen kadıncağız-. Bizim hocamızı,

rahmetullahi aleyh Kurtubi'yi ezber biliyordu, anadan doğma âmâydı. Cassas'ı ezber biliyordu, ahkâm tefsirlerini ezber biliyordu. O annesinden âmâ doğmuş, böyle biriydi.

Yani çok enteresan, bir hatıra anlatayım bir gün hocam olarak böyle bir muhabbet edeyim istedim. “Üstadım çok etkileniyorum sizden” dedim. “Hatta içimden geçti benimde gözüm olmasa da bu kadar tefsir bilsem” filan dedim ona. Dedi ki “gözün olup bilsen daha iyi olur” dedi “öyle deme” dedi rahmetullahi aleyh. Sonra laf arasında ağzından kaçırdı. Dedi ki: “Nureddin on yedi senedir Mekke'deyim” dedi. “On yedi senedir buradayım tefsir okutuyorum” dedi. “On yedi senenin her Ramazan'ında burada oldum, her Ramazan her gün umre yaptım tek başıma” dedi. “Ve kesinlikle iftarımı da sa'y esnasında yaptım” dedi. On yedi senede her gün umre yapmış ve umresini öyle bir rastlatıyor ki sa'y yaparken yedinci sa'y geldiğinde iftar saatine rastlatıyor. Dedim: “Üstad bir şeye, izaha gerek kalmadı anladım şimdi bu tefsir nasıl ezberleniyormuş.” Yirmi cilt kitabı böyle sen takip ediyorsun. O: “o baskıdan öbür baskıya geç” diyor. Kitabın baskısından sayfa farklılıkları var, baskı numarasına göre sana söylüyor. Hanımı okuyor ezberliyormuş, hanımı okuyor ezberliyormuş. Böyle birinin hanımı olmak da bir nimet rahmetullahi aleyh. Ben oradayken yetmiş beş yaşlarındaydı. Yani yirmi beş senelik bir zaman oldu rahmetullahi aleyh. Yani onu hep örnek olarak aklımda canlandırıyorum. Anesi hafız değil sadece güzel Kur'an okuyormuş ama ğalet okuyormuş çoğu yeri ki çocuğu da ğalet yetiştirmiş. Fakat düşünebiliyor musunuz on yedi sene farz değil, vacip değil bana sorsalar “mekruh olur o umreler” derim. Ben olsam “Âmâ adam ne milletin başına bela oluyorsun, çarpıyorsun sağa sola. Yetmiş yaşında adam umre yapar mı o kadar” diye düşünürüm. Bu eziyetler, bu ibadetleri yapıyor anne öleli rahat tabi elli sene olmuştur. Mezarda melekler anneye taşıyor.

“فَرَبَّ حَامِلٍ فَفَهٍ إِلَّا مَنْ هُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ” Nice fakihler vardır ki kendinden daha fakihi yetiştirir.” İmam Şafi'yi de annesi yetiştirmiş. En azından o yola sokmuştu. Fakat hadis-i şerifte ikinci bölüm var. “Nice fıkıh taşıyanlar var ki kendisi fakih değildir” yani ilme hizmet ediyor âlim değil. O ana gibi işte. İmam Şafi'nin annesi gibi. Veya bir talebeyi yetiştirmek için kendini feda eden, hizmet eden gibi.

Her halükarda bu iki hadis-i şerif Buhari ve Müslim'in rivayet ettiği muttefakun aleyh hadis-i şerif **نَصَرَ اللَّهُ إِمْرَأً سَمِعَتْ مِنْهَا حَدِيثًا** hadisi ve Ebu Davud, Tirmizi, İbn Mace'nin rivayet ettiği **قَالَ يُبْلَغُ الشَّاهِدُ الْغَائِبُ** hadis-i şerifi iki noktada önemli:

Birincisi; Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz bunu ashaba söyledi. Ashap “baş üstü ya Resûlullah” dediler, yollara düştüler. “Sen yüzün ak olsun” de bana benim ayağımdaya güneşli toprağa sürsün yansın, dert etmediler bir daha. Aynı şekilde ikinci nokta da bu hadis, bu müjde bize dedik aynı zamanda. Dolayısıyla bir camide, bir yerde Riyazü's Salihin'den bir hadis dinleyen bir Müslüman o anda kendini o hadisin hocası bilmeli. Anlamadıysa daha derinlemesine girip anlamalı, ikna olmalı. Not defteri hazır olmalı. Mesela; bir cami seçerken insan, hoca efendi muhakkak iki hadis-i şerif okur o camiye gideyim demeli. Klimalı cami seçmemeli. İlmi derin hoca efendiyi seçmeli. Her fırsatta bir hadis-i şerif öğreten, bir ayeti tefsir eden, bir fıkıh meselesi anlatan hoca efendi seçmeli. Ve not defteri cebinde hazır olmalı. İnsan çıkarken kimliğini unutsa zarar olmayabilir de çünkü seni parmak izinden bulurlar. Ama not defterin olmadan camiye gitmemelisin. Çünkü senin gittiğin camide muhakkak ilme dair bir şeyler konuşulmalı. Cami o olmalı aslında. Hiç kimse yoksa bile melekler dinlesin beni diye imam kendi kendine prova yapmalı.

Hasbi Efendi vardı rahmetullahi aleyh İsmailağa Cemaati'nden. Babamla dostluklarından dolayı ben de sık sık onunla oturur kalkardım. Dedi ki: “yavaş yavaş imamlığa geçmeye başladım”

dedi. “Fakat baktım ki işte her yerden okuyamıyorum zammı sureyi yahu ne olacak şimdi hep aynı sureyi oku filan. Şöyle bir karar verdim. Millet camiden gittikten sonra gece camiye geliyordum” dedi. Benim ondan bizzat dinlediğim bir hatıra: “Caminin kapısını kapatıyordum. Normal sarığım her şeyimi sarıp mihraba geçiyordum. Düzeltiniz saflarını düzeltiniz. **يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ** Safları tek tek düzeltiyorum.” “Kime diyordun?” dedim. “Meleklerle” dedi. “Geçip sonra dört rekât yatsı namazı kıldırıyordum” dedi. “Şöyle bir altı ay devam ettim. Yahu Allah’ta önümü açtı. Yani Kâbe’de beş cüz okurum geliyor bana şimdi” dedi. Mü’min yeri geldiğinde böyle egzersizlikler de yapmalı demek ki. Rahmetullahi aleyh. Allah dostu bir insandı. Yeri nur olsun. Ukbası hayr olsun.

Mü’min yani bir hadis-i şerif dinledin. “Yahu bunu ben şimdi filan toplantıda okuyacağım ama ya şaşırırsam.” Kapat odayı, meleklerle beraber bir egzersiz yap. Ben hoca değilim. Hayır, hepimiz hocayız. Müslüman sak hocayız. “Ey âlim sahabiler” demiyor Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem. Kim benden duyarsa. ‘Kim’ değilsen sen bu Ümmet’ten değilsin demektir. Kim; bu Ümmet’ten bir kişi demek. Bu Ümmet’ten isen görevlisin. Bu Ümmet’ten değilsen ne işin var bizim camimizde? Mazaalah.

Bu dersten önceki derste ashabı kiramı topluca masum kabul ettiğimizi, bireysel olarak masum kabul etmediğimizi defalarca vurgulamıştık. Burada: “Ashabı kiramın sigortası nedir?” diye bir soru sormamız lazım. Yani neye binaen ashabı kiramı yanlış bir işte kötülükte, hatada bulunmazlar diye garanti edebiliyoruz. Bu sorunun cevabında da hadis-i şerifler karşımıza çıkıyor arkadaşlar. İki hadis-i şerif çok önemli. Hangi açıdan önemli? Gerek ashabı kiramı ve gerekse onların talebelerini güvenli kabul edişimiz için önemli. Şimdi dedik ki: “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yüzü gülsün benim bir hadisimi ezberleyip başkalarına götürene” diye dua edince yollara döküldüler.

Peki, bu arada aklına geleni gelmeyen uydurmuş olamaz mı? İki garantimiz var. Birincisi; sahabi birbirinin sigortası durumundadır. Çünkü sahabide yağcılık yok, korkmak diye bir şey yok. Sahabi bir Allah bilir bir de cehennem bilir. Başka kimseden korkmaz. Ashabı kiram böyle insanlar. Binaenaleyh mesela; İbni Abbas bir meseleyi yanlış bilmiş, mut’a nikâhı ile ilgili yanlış konuşmuş, mut’a nikâhının haram olduğunu bilmiyor. Bilmemesi de normal. İbni Abbas küçük çocuktuktu, müçtehit değil. Sonra Müfessirü’l Kur’an oldu. Şimdi Ömer radiyallahu anın “İbni Abbas mut’a helal diyor” diye kulağına gitmiş. Şimdi bir gün ikinci namazından sonra herhalde hangi namaz olduğunu tam bilmiyorum. Ayağa kalkmış Ömer, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem amcasının oğlu kaldırıp da milletin içinde iki tokat da vuramıyor. Demiş ki: *“Müslümanlar, bazıları bilmedikleri halde ‘mut’a helaldir’ diyor. Allah’a yemin ediyorum ki onun fetvasına uyar da biri mut’a nikâhı yapar. Onu da onu da burada recm ederim haberi olsun”* demiş. İsim vermek yok ama. Peygamber’in hatırı var çünkü.

Peygamber’i seviyorlar, Peygamber’in sevdiğini seviyorlar, birbirini sigorta ediyor. İbni Abbas öbür taraftan arkadaşlar şura meclisinin üyesiymiş. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiğinde en büyük ihtimalle dokuz yaşındaydı. Çünkü daha o zamanlar sünnet olmuştu. Dokuz yaşındaydı. İki sene Ebubekir on iki yaşında oldu diyelim. Üç senede Ömer’in meclisine girse on beş yaşında şura meclisi üyesiymiş. En fazla on altı yaşında. Mesela; yanında da yetmiş yaşında Osman var. O da şura meclisi üyesi. Orada altmış yaşında şura meclisi üyesi Abdurrahman ibni Avf var radiyallahu anhum cemian.

Bir, iki Ömer'e demişler ki: "Yahu bu çocuk ne yapıyorsun sen, buraya getirdin bizim yanımıza." O da onları imtihan etmiş. İmtihanda İbni Abbas'a: "sen ne diyorsun" demiş. İbni Abbas'ın verdiği cevabı dinleyince hepsi özür dilemişler. Yani İbni Abbas'ın değerini biliyor, seviyor ama yanlış fetvasına tahammül yok. "Burada recm ederim Allah'a yemin ederim, recm ederim onu" demiş. İbni Abbas anlamış tabii ki meseleyi dosya kapanmış. Daha öyle bir şey dememiş çünkü meseleyi yanlış bilmiş. Daha doğrusu Tebük'te haram edildi. Tebük'e de İbni Abbas gitmediği için bilmiyordu bu meseleyi. Mesele anlaşıldı, kapandı.

Burada neyi örneklendiriyoruz? Affı yok ashabın. Din konusunda Resûlullah'ın ağzından yalan söyleyeceksin, yanlış söyleyeceksin. Çağırılmış Ebu Hureyre'yi: "Sen şu hadisi naklettin mi?" demiş. "Evet" demiş. "Kimden duydun bu hadisi?" demiş. "Resûlullah'tan duydum." demiş. "Bak Ebu Hureyre ya gidersin iki şahit bulursun bana ya da yalan cezası uygularım seksen sopa vururum sana" demiş. Gitmiş mescide: "Allah'ın kulları Allah'ını seven biri bana şahitlik etsin var mı bu hadisi duyan" demiş. İki kişi kalkmışlar "biz biliyoruz" demişler. "Gelin buraya" demiş. Almış Ömer'e götürmüş: "bunlar da biliyor" demiş. "İyi gidebilirsin şimdi" demiş. Ashabı kiram birbirinin sigortası durumundaymış. Onun için "toplucu masumdurlar" diyoruz. Kara kaşlarına hayran değiliz hiçbirinin. Topluca Resûlullah'ın etrafında bir sur ördüler. Efendimiz'in etrafına nifakı sokmadılar. Yalana karşı zırh oldular Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemde. Bunun için ashabın tevatürle bize naklettiği Kur'an gökte gördüğümüz güneşten daha güçlüdür bizim için, diyoruz. Belki güneşi uyduruk Amerika filan bir uydu gönderdi kandırıyor bizi, derim bir gün ama Kur'an'da asla yok. "Tek bir harfi için bile mümkün değildir" deriz. Neden? Çünkü ashabın ittifakı var, ashab da tevatürle bunu nakletti, diyoruz. Bu kavramları ittifak ve tevatür kavramlarını daha sonra inşallah mütalaa edeceğiz. Yani ashabı kiramın da topluca garantili oluşlarının teminatı budur. Allah onlardan razı olsun.

Ve özellikle iki hadis-i şerif, ashabı kiramın güzergâhı ya da yolu esnasında ne yapacağını belirliyor. Bu hadis şerifler bir önceki hadislerde olduğu gibi aslında bizim de iman ölçümümüzdür. Bunlardan birincisi; Müslim'in Mukaddimesi'nde rivayet ettiği -Müslim'in Mukaddime'si şimdiki deyimlerle önsözü vardır. Bu önsözde çok değerli bilgiler aktarıyor Müslim. O kitabı hangi mantıkla yazdığını, hadisleri nasıl rivayet ettiğine dair.- ikinci olarak da Musannef ibni Ebi Şeybe 4131. hadis-i şeriftir. Ebu Hureyre radiyallahu anhin rivayet ettiği bir hadis-i şeriftir. Bu hadis, ashabı kiramın kulvarını gösteriyor. Bizim ashabı kirama itimadımızın gerekçesini gösteriyor. Ashabı kiramın bize taşıdığı bir sözün hangi süzgeçlerden geçtiğini, teminatlardan geçtiğini gösteriyor. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem buyurmuş ki: كَفَى بِالْمَرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ "kişiye her duyduğunu nakletmesi yalancılık olarak yeter." Bu sözü kim söylüyor? Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den Ebu Hureyre naklediyor. Demek ki Ebu Hureyre'nin imanında her duyduğunu söylemek yalancı olmak anlamına geliyor. Her duyduğunu söylemiyor. Resûlullah'tan duyduğunu ve anladığını söylüyor. Anlamadığında "burayı anlamamıştım zaten" diyor, kesin bilgi vermiyor. Herhangi bir sahabinin söz nakletme mantığı bu. Ashabı kiramı konuştuğumuzda bu mantıktan, bu filtreden geçmiş kimseler olarak onları dinliyoruz.

İkinci hadisimiz; Muğire İbni Şu'be radiyallahu anhtan rivayet edilmiş. Buhari'nin 107. hadis-i şerifi, Müslim'in 3. hadisi, Ebu Davud'un 3651. hadisi, Tirmizi'nin 2659. hadisi, İbn Mace'nin de 30. hadis-i şerifi. Başka kitaplarda da bu hadis-i şerif bulunur. Ama özellikle benim burada okuduğum rivayeti ve şeklini esas alan kaynakları zikretmiş oluyorum. Şimdi Ebu Hureyre'nin hadisinde neydi ölçü? Her duyduğunu taşıyorsun sen hoparlör gibi. Sahtekârın tekisin sen. Sen hoparlör müsün? Bazı sözler gelirkenki şüphesi açısından vs. senin filtrene takılmalı. Müslüman'ın basireti gözüne, kulağına

yansır, diline yansır. Her sözü söylemez, her sözü duymaz. Her duyduğunu zaten konuşmaz. Demek ashabi kiram bir konuşma kalitesine sahipler. Çünkü bu söz tıpkı namaz konusunda onları eğittiği gibi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz bu sözle de neyi nerede nasıl konuşacağı konusunda eğitmiş onları. Sıradan konuşmalar için bu söz geçerli. Yani كَفَى بِالْمَرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ sözü yani: “Her duyduğunu nakletmesi yalancı olması için yeter.” sözü sıradan konuşmalar içindir. “Ahmed dedi\ Mehmed dedi” için. “Bir de Resûlullah’tan naklederken “Resûlullah dedi ki sallallahu aleyhi ve sellem” derken hangi heyecanla, kaliteyle zikrediyorlardı?” bunu da bir tefekkür etmek gerekir. İnşallah Hatib Bağdadi’den, İbni Abdi’l Berr’den muhteşem örnekler zikredeceğiz. Bir hadis okurken adamlar adeta depresyon geçiriyorlar. Hadis okunuyor! Hadis okunuyor!

İmam Malik’in önünde talebeleri, Mescidi Nebi’de ders okutuyor. Hadis yani diyelim ki el-Muvatta okutuyor. Müezzin ezan okumuş. Talebelerinden biri de hemen defterini toplamış, hareket ediyor. İmam Malik: “Nereye gidiyorsun?” demiş. “Ezan okundu, sünneti kılacağım.” “Biz burada daha basit iş mi görüyoruz?” demiş. “Hadis okuyoruz biz.” Yani İmam Malik’in gözünde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem mescidinde ezan okunmuş, öğlenin sünnetini kılacak adam, o yaptığı dersi oradaki sünnet namazı kılmaktan önemli görüyor. “Hadis okuyorum ben burada” diyor. Baktığın zaman sünnet namaz kılmak -öğlenin sünnetini kılmak-, orada yani doğranmış bir salata yemek gibi bir şey ama sünnet, o salatanın yetiştiği bahçe. Malik kafası bu! Ayrıntıya takılmıyor, o ayrıntıların yetiştiği bahçede kalıyor. Allah onlardan razı olsun.

Şimdi iki hadis-i şerif dedik. Birincisi; her duyduğunu nakletmeyen bir titizlik sahibi olarak Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onları yetiştirdi dedik ve birbirlerini nasıl kontrol ettiklerine dair ashabi kiramdan örnekler verdik. Mesela; Ebu Hureyre’nin rivayet ettiği -ilerde bu hadis gelecek ama burada zikrederim- bazı hadisleri Âişe Annemiz duymuş: “Söyleyin ona dikkat etsin, öyle değil o” demiş. Hiç affı yok. Ama Âişe’nin rivayet ettiği bir-iki hadis-i şerif var, aynı itirazı Ali radiyallahu anh yapmış ona: “öyle değil o” demiş. Hiçbir sıkıntı yok. Mesele Resûlullah ise birbirlerinin hatırı filan yok arada. “Ayıp olur işte ya koca adam.” Koca adam moca adam yok! Bir kişi koca, o da Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gerisi hep bebek. Kocamış başka kimse yok. Hepsi küçük kalmış gibi. Tabii ki bu iman meselesi. İman bir de iman meselesi başka bir şey değil yani. Neye, kime iman ettin? Bu sorunun cevabını verdin mi Ebu Hureyre’ye gönderdiği haberi Âişe Annemizin anlamış olursun ya da Âişe radiyallahu anhaya karşı çıkan öbür sahabinin hikmetini anlarsın. Sen bir şey anlamadın, tiyatro seyrediyor oldun mu da: “Niye ashabi kiram tartışmışlar kendi aralarında?” diye büyük bir icat yaparsın. Böylece şeytandan da yılın Nobel Ödülü’nü alırsın. Maşallah! Ashabi kiramın arasındaki ihtilafı keşfettin. Herkes bunu keşfedemezdi gibi olur. Kimi böyle çöplük karıştırır kimi de özü bulur ondan hayat yaşar. Meselemiz bu!

Muğire radiyallahu anhin rivayet ettiği hadis: **إِنْ كَذَبَ عَلَى لَيْسَ كَذِبٌ عَلَى أَحَدٍ مِّنْ كَذِبٍ عَلَى مُتَعَدِّ أَفْلَيْتَبَوُّاْ**
مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ

İn Kَذَبَ عَلَى Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz’in sözü: “kim benim ağzımdan yalan söylerse” yani demediğim sözü “Resûlullah dedi” diye naklederse **لَيْسَ كَذِبٌ عَلَى أَحَدٍ** “Benim ağzımdan yalan uydurmak, herhangi bir kimsenin ağzından yalan uydurmak gibi değildir.” Yalan zaten haram, kıyamete kadar haram. Ahmet’in, Mehmet’in, şunun, çocuğunun ağzından; kimin ağzından nakledersen et. Müslüman yalan konuştu mu, yalan. Başkasının adına naklediyorsun, o da yalan ama Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ağzından uydurulan yalan, asıl yalan. Neden? Çünkü Ahmet’in

demediği sözü ona söylettirmek, olsa olsa bir şirket batıracak bir iştir. Olsa olsa iki köyü kavga ettirir. Olsa olsa Araplarla Türkleri kavga ettirir. Daha ne olacak Ahmet'ten Mehmet'e yalan taşıdı. Buna rağmen yedi büyük günahın birisi; yalan. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem söylemediğini söylettirdiğin zaman sadece Araplarla Türkleri kavga ettirmiş olmuyorsun, kıyamete kadar kaç milyar Müslüman yaşayacaksa sen hepsini bir yanıla bağlıyorsun.

Diyorsun ki; -Misal olarak söylüyorum, maazallah! Böyle bir şey bilmiyorum ben- "Her kim, evi yoksa üç kere Ayetelkürsi okuyup bir değirmenin ununa üfürürse onun, yedi tane evi olur." dedi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem. Binlerce insan inanacak buna tabi. "Peygamber dedi!" Okuyup okuyup duracak. "Bizim Peygamber'in sözü de hiç çıkmıyor. Hâlâ bir dairemiz yok." diyecek. Hiç Ayetelkürsi okumayanların dairesi var; bu zavallının okumaktan eskidi dili, daire yok. Demedi ki Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem öyle bir şey. Bin, on bin, yüz bin değil kıyamete kadar kaç kişinin geleceği belli değil, kaç kişinin bu yalana aldanacağı belli değil, hepsinin hakkı olacak sende. Neden? Kıyamet günü onlar Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem huzuruna çıkacaklar: "O kadar Ayetelkürsi okuduk, gene bizim evimiz yoktu" diyecekler. "Size kim vaat etti bunu?" "Sen demiştin." "Demedim ki ben." Ben böyle bir sanal-hayali bir şey anlatıyorum. Böyle bir şey yok. Bundan beterleri var ama. Bilhassa umut dünyasıyla ilgili çok kötü yalan sözler var. Hayal, boş vaatler!

Aynı şekilde ciddi bir şekilde kadınlarla ilgili, kadınların yerildiği "hadis" isimli uydurma sözler var. İnşallah vakti geldiğinde epey bir ders sonra bunlara "mevzu hadisler" yani uydurma sözler diye bir başlık açıp bunların ayrıntısıyla ele alındığı dersler yapacağız. İnşallah, Allah'ın lütfu keremiyle.

Bu sebeple diyoruz ki: Yalan, ateştir zaten. Yakar ama yalanı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden taşımak nükleer ateştir, kurutur. Yakmaktan fena yapar. Ne alet olmak, ne yardım etmek kabul edilebilir bir hata değildir.

Şimdi ashabı kiram, bu sözü dinlediler. Biz bile **إِنَّ كَذِبًا عَلَى لَيْسَ كَذِبٍ عَلَى أَحَدٍ** hadisini dinledik duygulandık bundan. Yani "başkasının adına konuşulmuş yalana benzemez benim adıma konuşulan yalan" sözü bizi bile etkiledi. Maazallah! Allah muhafaza buyursun, inşallah böyle bir şeye bulaşmayız diye içimizde bir kıpırdama oldu. Bunları Ebu Hureyre, Enes bin Malik dinlediğinde ne kadar etkilenmiştir acaba? "Kalk şurada şehit ol!" deyince: "Eve kadar bir gideyim, çocuklarla görüşeyim." dememiş insanlar bunlar, kalkıp şehit olmuş insanlar. Bu kadar Peygamber aleyhisselamin huzurunda can, mal feda etmiş insanlar bu sözü duyduktan sonra kalkıp da "Şey!" diyecek insanlar mı acaba? Elbette, onlar Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in ağzından çıkanı nakletmek için gayret ettikleri gibi onun ağzından çıkmayanı söylememeye de gayret ettiler. Nasıl, bir hadis-i şerif taşımak için yollara düşmeyi cihat kabul ettilerse "Aman bir söz uydururum!" korkusuyla da evlerinden çıkmadılar. Onların Müslümanlığı buydu zaten ve bunu doğrulayan, bu mantığı oturtan bir, üç beş değil onlarca örneğimiz var. Yeri geldikçe onlara temas edeceğiz inşallah.

Her hâlükârda bir toparlama yapacak olursak; ashabı kiramın hadis ilmindeki yerini oturturken dedik ki: Onlar, Kur'an ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hadisleriyle aramızda köprü durumundadırlar. Kaldırdığın zaman ashabı kiramı ayakta, ortada kalırsın Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ulaşamazsın. Ama ne işe yarar ulaşamazsan? Senin peygamber gibi konuşma hakkın olur o zaman! Her kaybolan hadis, hoca efendinin, şeyh efendinin, yazarın, mütefekkirin, Müslüman önderin kafadan atma hakkı demektir.

İmam Malik rahmetullahi aleyhin bana göre destan gibi bir sözü var. Çok, çok önemli bir söz. Diyor ki: “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tamamlayıp gitti görevini” **الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ** “Tamamlayıp gitti görevini.” Bu ne demektir? Yani kafaları doldurdu, zihinlerimizi doldurdu. Yer yok bizim zihinlerimizde çünkü boşluk bırakmadan gittiğini Kur’an söylüyor: **الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ** **نِعْمَتِي** Sonra Ömer bin Hattab radiyallahu anh ne diyor: “Bize, gündüzüyle gecesi aynı aydınlık olan bir din bıraktı. Tuvaletimiz dâhil onu bile bize öğretti, gitti.” diyor. Boşluk yok! “Bidat -sonradan gelen her şey- bir sünneti kaldırmadıkça girecek yer bulamaz kafada. Her bidat, ölmüş bir sünnettir.” diyor.

Buradan yola çıkarak diyoruz ki: ashabı kiram -Allah onlardan razı olsun- kaldırıldığı zaman, hadise ulaşma imkânlarımız kalkıyor. Kalktı mı hadise ulaşma imkânın, bir boşluk dolacak. O boşluğu, sayın yazar efendi dolduracaklar işte! “Bana göre” demeye başlayacak. Lütfedip, kerem edip bizi aydınlatacaklar! Kimden alarak? Oryantalistlerden alarak, nefis hazretlerinden alarak, çevre beyefendilerden toparlayarak, şeytan efendi hazretlerinden ilham alarak. Uyduracak başka çaresi yok! Neden? Çünkü insanlık düzeyinde fitne için şeytandan destek gerek. Kendi kendine sabaha kadar bu kadarını uyduramazsın. Yetmez, vakit yetmez. Profesyonel bir destek alması lazım. En profesyonel destek de şeytan beydir.

Bu sebeple ashabı kiramın kaldırılmasını, adeta dinin kaldırılması kadar tehlikeli görürüz çünkü ondan sonra dinin başına gelecek felaket; -maazallah- Hıristiyanlığın başına gelmiş felakettir, Yahudiliğin başına gelmiş felakettir. Yahudiler bunu, yüzde yüz bu şekilde uyguladılar. Musa aleyhisselamı ve ondan sonraki peygamberleri, o peygamberlerin etrafındaki o zamanki ashabını isim olarak kaldırdılar; kaldırıncı kendileri devreye girdi. Kendileri devreye girince keyiflerine göre bir Tevrat çıktı ortaya. Bu yasalara uygun değil, bu kadınları rahatsız ediyor, bu erkekleri rahatsız ediyor, bu ekonomiye zarar veriyor. En büyük haramlardan biri olduğu hâlde faiz bile helal oldu onlarda. Bu sebeple ashabı kiramı bu noktada görüyoruz ve bize din ulaştırmak için Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz’in Veda Haccı’nda onlara: “Bilen bilmeyene ulaştırın. Belki gelecek nesiller sizden iyi bu işi yaparlar.” buyurdu. “Yüzünüz gülsün eğer benim Sünnet’ime hizmet ederseniz, hadisimi yayarsanız.” dedi. Onlar böyle lokomotif hızla çıktılar yola. Sonra göreceğiz inşallah muhteşem tablolar sergilediler. Elli senede Kıbrıs Adası da dâhil Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dinini ulaştırmadıkları ma’mur bir yer bırakmadılar. Gemilere -artık tahta mı teneke mi ne tür gemi buldularsa- binip Kıbrıs’a bile gittiler. Allah onlardan razı olsun.

Bu arada küçük bir soru muhakkak zihinlerimize gelir dedik, onu irdeledik: Peki, ashabı kiramın bir teminatı mı var? Yani ya bu adamlar bizi yanlış yönlendirdiyse? Diyoruz ki: Ashabı kiram için yanlış söz konusu değil çünkü “Biz, onların bireysel hataları yok.” demiyoruz. Bireysel hatalarını, zaten var kabul ediyoruz ama blok olarak hep birbirlerini topladılar. Birbirlerinin hatasına izin vermediler, bir.

İkincisi; onlara: “Cihat edin, namaz kılın, oruç tutun!” diye talimat verdiği zaman Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem; nasıl anında yerinden fırlayıp kalktırsa o heyecan, o kulaklarla “Benim adıma yalan söyleyenin vay hâline!” diyen hadis de dinlediler. Dedikodu düzeyinde bilgi aktarmanın yalancılık olduğunu ikaz eden hadisi de o kulağıyla dinlediler. “Cenneti şu dağın eteğinde görüyorum.” Dediğinde: “Hani nerede? Biz görmüyoruz.” demediler. “Demek orada! Allahuekber!” deyip o gösterdiği yerde cennete gittiler. O dinleyen kulakları, o kavrayan beyinleri onları yalan konusunda ikaz ettiğinde de kafalarındaydı. O sebeple ashabı kiramı mezhep imamlarıyla, hoca efendilerle, şeyh

efendilerle bütün dünya Müslümanlarıyla kıyamete kadar kıyas etmek sadece cahilliktir; kıymet bilmemektir, Allah'ın beğendiğini anlayamamaktır, Peygamber aleyhisselamın kefaletine razı olmamaktır. Toplu olarak ashabı kiram, Resûlullah'ın kefaletindedir. "Benim ashabım!" diyor. "Benim ashabım!" diyor. "Dokunmayın ashabıma!" diyor. "Göklerdeki yıldızlar, nasıl gece size yön gösteriyorsa benim ashabım da sizin yıldızlarınızdır." diyor.

Allah, önemli bir bölümünü onların mağfiretini vaat etti. "Allah'ın eli, onların eli üzerindedir." Diye bir ifade kullandı. Bütün bunları bir kenara imal edip ashabı kiramı sıradan insanlar gibi bizimle kıyas edeceğimiz şartlarda konuşursak zannederim kıyamete gerek kalmadan başımıza dert almış oluruz. Kıyamet günü başımıza zaten bela olurlar çünkü onların avukatları çok güçlü gelecek. Onlara kefil olan kıyamet günü onlarla ilgili hesabı da verecek, onlarla ilgili savunmayı da yapacak. Kefilleri çok güçlü. Sahabiyle cedelleşmenin, terbiyesizlik yapmanın, "Muaviye'yi seviyormuş-sevmiyormuş" sözlerinin hesabını Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem soracak. Günahlarının hesabını da Allah soracak zaten çünkü onlar günahsız değil.

Ve sallallahu ve selleme alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihi ve sahabihi ecmaîn.

Velhamdülillahi Rabb'il âlemin.